

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis in genere; de Baptismo, de Confirmatione, Eucharistia, Sacrificio Missæ; Constitutionem Innocentii XII. super celebratione Missarum, variaque alia decreta

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput Primum. De Definitione, institutione & necessitate Baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40834

TRACTATUS SECUNDUS.

D E

SACRAMENTO

BAPTISMI.

CAPUT PRIMUM.

De definitione, institutione, & necessitate Baptismi.

Quest. 1. QUID est Baptismus?

Resp. Divus Thomas, post Magistrum sententiarum, sic ipsum definit: *Baptismus est ablutio corporis exterior, facta sub forma prescripta verborum*, à Christo Domino instituta, propter regenerationem spiritualem.

D. Th. 3. p.
q. 66. art. 1.
in corp.

Dicitur *Ablutio exterior*, quia, ut ait Divus Thomas, ablutio sanctificationem hominis operatur: additur, *Sub prescripta forma verborum*, in quo consistit forma Sacramenti; *Instituta ad spiritualem regenerationem*, quæ proprius est hujus Sacramenti effectus, per quem ab aliis differt.

Quest. 2. Quotuplex est Baptismus?

Resp. Unus tantum propriè loquendo est Baptismus, ut ait Apostolus, *Vna fides, unum Baptisma*. Potest tamen dividi in tria Baptismara, quæ tamen includuntur, ut ait

2. Ephes. 4.

De Sacram. Baptismi. Cap. I. 53

Divus Thomas, in Baptismo aquæ. *Alia duo* D. Th. 3. p.
Baptismata, inquit, *includuntur in Baptis-* q. 66 art. 11.
mo aquæ; quia ut vera sint, supponere debent ad 1.

in suscipiente, desiderium seu votum Baptismi aquæ.

Quest. 3. Quinam sunt hi tres Baptismi?

Resp. Primus est Baptismus Fluminis, sive aquæ; secundus Baptismus sanguinis, seu martyrium, ab effectu effusionis ejus. Tertius est Baptismus Flaminis, seu propositum suscipiendi Baptismum modo debito, conjunctum cum perfecto Dei amore, quo movetur ad credendum ac poenitendum de peccatis, unde & Baptismus poenitentiae dicitur.

Divus Augustinus, relatus in Canone, probat efficaciam horum Baptismatum, cum ait: *Baptismi vicem aliquando implere Passionem, de latrone illo cui non baptizato dictum est, Hodie mecum eris in Paradiso, non leve documentum, idem Beatus Cyprianus assumit. Quod etiam atque etiam considerans, non tantum Passionem pro nomine Christi, id quod ex Baptismo deerat, posse supplere; sed etiam fidem conversionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium Baptismi angustiis temporum succurri non potest. Neque enim latro ille pro nomine Christi crucifixus est, sed pro meritis facinorum suorum: nec quia credidit, passus est, sed dum patitur, credidit. Quantum itaque valeat etiam sine visibili Sacramento Baptismi quod ait Apostolus: Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem, in illo latrone declaratum est. Sed nunc impletur invisibiliter, cum mysterium Baptismi non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis excludit.*

Can. Baptismi De Consecrat, dist. 4.

Et Innocentius III. relatus in Canone, consultus ab Episcopo Cremonensi, an Presbyter

in Ecclesie fide mortuus credens se baptizatum, licet post mortem ejus compertum fuerit, eum non fuisse baptizatum, Ecclesiastica sepulturam esset donandus, ita respondet. *In-*
Cap. Aposto- *quæstioni tua taliter respondemus, Presbyterum quem sine unda Baptismatis extremum*
licam. De Pres- *rum quem sine unda Baptismatis extremum*
byt. non Bap- *diem clausisse significasti: quia in sancta Ma-*
rato. *tris Ecclesia fide & Christi nominis Confessione perseveravit, ab originali peccato solutum & celestis Patria gaudium esse adeptum asserimus incunctanter. Lege super hoc lib. 8. Augustini de civitate Dei, ubi inter cetera legitur: Baptismus invisibiliter administratur, quem non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis excludit. Librum etiam B. Ambrosii, de obitu Valentiani, idem asserentis revolve. Sopitis igitur questionibus Doctorum, Patrum sententias teneas, & in Ecclesia tua juges preces hostiasque Deo offerri jubeas pro Presbytero memorato.*

Hoc summi Pontificis monitum de sequendis omnino Patrum sententiis, notet Christianus Lector; quia in questionibus moralibus decidendis, hoc tempore valde utile & necessarium est, ejusque moniti prætermisio, varios circa mores errores, hoc præsertim sæculo, invexit.

Quæst. 4. Quandonam institutus fuit Baptismus à Christo Domino?

Resp. Sentiunt communiter Patres, Baptismum institutum fuisse à Christo Domino cum à Joanne baptizatus fuit in Jordane.

D. Aug. Serm. Divus Augustinus sic ait; *Ex quo Salvator*
36. de Temp. *in aqua se mersit, ex eo omnium gurgitum tractus cunctorumque fontium venas Mysterio Baptismatis consecravit, & quisquis ibi in nomine Domini baptizari voluit, non tam illum mundi aqua diluit, quam Christi unda*

De Sacram. Baptismi. Cap. I. 55

purificat. *Salvator autem ideo baptizari voluit, non ut sibi munditiam acquireret, sed ut nobis fluentia mundaret.*

Sanctus autem Ambrosius : *Baptizatus est ergo Dominus, inquit, non mundari volens, sed mundare aquas; ut abluta per carnem Christi, qua peccatum non cognovit, Baptismatis jus haberent.*

D. Ambros.
lib. 1. in Lu-
cam cap ult.

Et rationem affert Divus Thomas, cum ait : *Sacramenta ex sui institutione habent quod conferant gratiam. Unde tunc videtur aliquod Sacramentum institui, quando accipit virtutem producendi suum effectum : hanc autem virtutem accepit Baptismus, quando Christus est baptizatus, unde tunc verè Baptismus institutus fuit, quantum ad ipsum Sacramentum.*

D. Th. 3. p.
q. 66. art. 2.
in corp.

Quaest. 5. *Quoniam tempore incepit obligatio suscipiendi Baptismum?*

Resp. *Respondeo cum Divo Thoma : Necessitas utendi Sacramento Baptismi indicta fuit homini post Passionem & Resurrectionem : tum quia in Passione Christi terminata sunt figuralia Sacramenta, quibus succedit Baptismus, & alia Sacramenta nova legis; tum etiam quia per Baptismum configuratur homo Passioni & Resurrectioni Christi, in quantum moritur peccato, & incipit novam vitam. Et ideo oportuit Christum prius pati & resurgere quam hominibus indiceretur necessitas se configurandi morti & Resurrectioni ejus.*

D. Th 3. p.
q. 66. art. 2.
in corp.

Videtur etiam quod obligatio & necessitas Baptismi incepit tantum post diem Pentecostes; quia, ut ait Concilium Tridentinum, *Justificatio, post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest : Videmus autem Apostolos non prius Evangelium promulgasse aut Bap-*

Concil. Trid.
sess. 6, cap. 4.

tissimi necessitatem ad salutem significasse quàm die Pentecostes.

Quest. 6. Cujusnam necessitatis est Baptismus ad salutem?

Resp. Non solum est necessarius, necessitate præcepti, sed etiam necessitate medii; adeo ut si quis non sit baptizatus, nunquam introire possit in regnum caelorum. Quod quidem clarè patet ex dictis Christi Domini Joannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu-sancto, non potest introire in regnum Dei*, quæ verba explicans Divus Ambrosius, ait; *Vtique nullum exceptit, non infantem, non aliqua præventum necessitate.* Hoc autem propriè dicitur necessarium necessitate medii, sine quo finis obtineri non potest.

S. Ambros.
lib. 2. De A-
braham. cap.
ultimo.

D. Aug. lib.
3. cap. 9. De
anima & ejus
origine.

Patet etiam ex Divo Augustino. *Noli credere, noli dicere, inquit, noli docere, infantes antequam baptizentur, morte præventos pervenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus.*

Idem Divus Augustinus in Epistola 28. ad Hieronymum ait, *Quisquis dixerit quòd in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti hujus participatione de vita exeunt: hic profectò & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam; ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo omninò vivificari non posse.*

Quest. 7. Est-ne necessarium ad salutem, suscipere in re Baptismum, an sufficit ipsum recipere in voto?

D. Tho. 3. p.
q. 68 art. 2.
in corp.

Resp. Respondeo ex Divo Thoma: *Sacramentum Baptismi dupliciter potest alicui deesse: uno modo & re & voto, quod contingit illis qui nec baptizantur, nec baptizari volunt,*

De Sacram. Baptismi. Cap. I. 57

quod manifeste ad contemptum Sacramenti pertinet, quantum ad illos qui habent usum liberi arbitrii; & ideo hi quibus hoc modo deest Baptismus, salutem consequi non possunt, quia nec sacramentaliter, nec mentaliter Christo incorporantur, per quem solum est salus. Alio modo potest Sacramentum Baptismi alicui deesse, re, sed non voto; sicut cum aliquis baptizari desiderat, sed aliquo casu prevenitur morte, antequam Baptismum suscipiat. Et talis sine Baptismo actuali salutem consequi potest, propter desiderium Baptismi, quod procedit ex fide per dilectionem operante, per quam Deus interiori hominem sanctificat, cujus potentia Sacramentis visibilibus non alligatur. Unde Ambrosius dicit de Valentiniano qui Cathecumenus mortuus fuit. Quem regeneraturus eram, amisi: veruntamen ille quam poposcit gratiam, non amisit.

Sufficit igitur ad salutem votum suscipiendi Baptismum, quod votum potest esse explicitum, vel implicitum: explicitum cum quis actu & expressè desiderat Baptismum: implicitum cum aliquid operatur, quod in se includit desiderium Baptismi, ut cum ille qui nihil de Baptismo audivit, elicit verum contritionis aut amoris Dei actum; quia tunc verè desiderat ea omnia, quæ sunt necessaria ad salutem, ac proinde verum habet desiderium recipiendi Baptismum, si divinum de Baptismo suscipiendo scivisset mandatum. Id etiam videtur in casu Presbyteri non baptizati, de quo supra quaestione 3. qui certè habuerat desiderium implicitum saltem Baptismi; quia si scivisset se non esse baptizatum, Baptismum sine dubio petiisset.

Quaest. 6. Puer natus in deserto, potest-ne

salutem consequi intuitu fidei parentum, aut voti seu desiderii quod habent ut baptizetur?

D. Th. quod-
libero. 6. art.
4. in corp.

Resp. Non potest. *Dicendum*, inquit Divus Thomas, quod in pueris nondum habentibus usum rationis non potest esse motus fidei, & dilectionis, aut propositum suscipiendi Baptismum: & ideo non possunt salvari, nisi per Baptismum aqua vel per Baptismum sanguinis, si propter Christum occidantur. Ex quo non solum Christiani, sed etiam Martyres fiunt, ut August. dicit de Innocentibus: & sic patet, quod puer in deserto moriens sine Baptismo, salutem non consequitur.

CAPUT II.

De Materia Baptismi.

Quest. I. QUÆNAM est materia Baptismi?

Resp. Duplex distinguitur materia in Sacramentis, quæ consistunt in usu alicujus rei sensibilis; altera est res ipsa sensibilis, quam Deus instituit, ut sit signum & causa gratiæ, quæ producitur per Sacramentum: altera est usus & applicatio illius materiæ. Prima dicitur materia remota, secunda materia proxima.

Quest. 2. QUÆNAM est materia remota Baptismi?

Resp. Est de fide, materiam remotam Baptismi, esse aquam naturalem, ut habetur in Concilio Florentino in Decreto unionis. *Materia Sacramenti Baptismi est aqua vera & naturalis.* Et in Concilio Tridentino sic habetur. *Si quis dixerit, aquam veram & naturalem*

Concil. Trid.
sess. 7. cap. 1.
De Baptismo.